

Изключителен интерес представлява програмата за определяне на икономическата ефективност на електрификацията, за която В. И. Ленин писа на Г. М. Кржижановски в писмото си от 14 март 1920 г.

Владимир Илич писа, че трябва да се докаже или поне да се илюстрира голямата изгода, необходимостта от електрификация. Ленин счисташе за задължително да се направят сравнителни изчисления за разходите по възстановяването на транспорта, промишлеността, земеделието по старому и на базата на електрификацията. Да се възстанови по „старому“ — пояснява Ленин, методът на изчислението — ще бъдат необходими X милиона рубли или X топливо + B работни дни. А за възстановяването на базата на електрификацията ще бъдат необходими $X - C$ милиони рубли или $X - Y$ топливо + $(B - Z)$ работни дни. Владимир Илич допуска и друга възможност, че за възстановяването на базата на електрификацията ще бъдат необходими повече средства, но с толкова пъти по-голям ефект от предишния.

В доклада си пред IX Всерусийски конгрес на Съветите Ленин анализира топливния баланс на страната за второто полугодие на 1921 г. В доклада се публикуват данни за постъпленията на различните видове топливо по план и фактически. След разглеждането на баланса В. И. Ленин отбелязва че се подобрява вътрешната структура на топливния баланс, че той се минерализира, т. е. голям успех в снабдяването на Русия с минерално топливо, а само върху основата на минералното топливо може да има здрава организация на едрата промишленост, способна да служи като база за социалистическото общество“ (Съч. т. 33, стр. 155).

В. И. Ленин дълбоко се интересуваше от статистическите материали, които характеризират съветския държавен апарат, неговата структура и обем. През август 1918 год. по указание на В. И. Ленин бе проведено преброяване на съветския апарат в Москва. През октомври 1922 г. по инициатива на В. И. Ленин същото преброяване бе повторено. Съпоставяйки получените резултати, 231,000 души през 1918 г. и 243,000 души през 1922 г. в речта си пред IV сесия на IX ВЦИК Ленин говореше за необходимостта от по-нататъшното сериозно изучаване на резултатите от преброяването, за използването им при съкращаването и поевтиняването на апарата при подобряването на неговата дейност.

На X Всерусийски конгрес на Съветите Ленин е предполагал да обърне внимание на резултатите от преброяването. В запазенения конспект от речта на Ленин (болестта не е дала възможност на Владимир Илич да се изкаже на конгреса) има следните бележки:

- „... 17. Стотици хиляди служещи в държавния апарат. Увеличение.
- 18. Преброяването 1922 (X—XI)
- 19. Резултатите от преброяването
- 20. Статията на Кин¹ (соч. т. 36, стр. 538)

Едни от най-ярките примери за това как Ленин е използвал статистическите данни са изводите, направени в статията „Странички от дневника“ от цифрите за грамотността на населението за 1897 и 1920 година. Тези данни бяха публикувани в издадената от ЦСУ книгата „Грамотността в Русия“ по материали от първото съветско пре-

¹ Както е посочено в забележките към 36 том от съчиненията на В. И. Ленин, по всяка вероятност, В. И. Ленин е имал пред вид статията на Ф. Кин. „Специалисти“ (Опит за статистическо изследване)“ в брой 197 на „Правда“ от 3 септември 1922 г.